

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

Nuuk 30. januar 2015

UPA 2015/35

Inatsisartut suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiuppara:

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivimmik pilersitsinissaq sulissutigeqqullugu aamma Naligigiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliamik pilersitseqqullugit Naalackersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissiviup Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivinik allatsitut sullissineq tigussavaa taamatullu Naligigiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliaq allatseqarfittut sullisissallugu.

(Inatsisartunut ilaasortaq Aaja Chemnitz Larsen, Inuit Ataqatigiit)

Tunggavilersuut

Siunnersuutigineqarpoq Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivimmik, Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivinit inuit pisinnaatitaaffiisa Kalaallit Nunaanni maleruarneqarnerinik nakkutilliinermi qularnaarinermilu ikorfartuisussamik, pilersitsisoqassasoq.

Inuit pisinnaatitaaffii arlaqartut atortussangortinneqarnikuupput, tamannalu pitsaasumik sunniuteqarluartoq malunnarpoq, soorlu meeqqanut tunngasuni, innarluutilinnut tunngasuni aamma naligiissitaanermut tunngasuni. Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivimmik pilersitsinikkut taamatut ineriartorluarneq annertusarneqarsinnaalissaaq.

Ullumikkut Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi Nunanut Allanut Pisorta qarfiimit allatseqarnikkut sullinneqarput, tak. Inuit Pisinnaatitaaffiitut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 5.

Europami inuit pisinnaatitaaffii aamma Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaat allanneqarnikuupput, tunngaviusumik innuttaasut pisinnaatitaaffeqarnissaannut nunat tamat akornanni sinaakkutissaqarnissaq qularnaarumallugu, pingaartumik inuiaqatigiinni sanngiinnerusunut.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissiviup innuttaasut pisinnaatitaaffii pillugit innuttaasunik paasissutissiisarnissaq qularnaarsinnaavaa, innuttaasullu maalaaruteqarnissamut periarfissaqalersillugit, pisinnaatitaaffiit unioqqutinneqarsimanerinek pasitsaassisoqarnerani.

Sullissivimmik pilersitsinikkut inuit pisinnaatitaaffiisa uagut nammineq pisussaaffigiunanikuusatta maleruarneqarnissaq qularnaarumallugu annertunerusumik suliniuteqarnissaq periarfissinneqassaaq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissiviup qularnaassavaa Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivisa aalajangersimasumik allattoqarfeqarnissaa, inuit pisinnaatitaaffiinik malinnaanermut, siuarsaanermut illersuinernullu naleqqiullugu arlalinnik suliaqarsinnaasumik.

Taamaalilluni Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsumik allattoqarfeqarnissaat aamma qularnaarneqassaaq. Maanna aaqqissuussineq, Nunanut Allanut Pisortaqrarfiup allattoqarfittut inissisimaffigisaa, Naalagaaffiit Peqatigiit inuit pisinnaatitaaffiinik ingerlatsiffiit arlaannaannulluunniit attuumannginnissaat pillugu Paris-imi tunngaviliaannut akerliorpasippoq.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissiviup Danmarkimi Inuit Pisinnaatitaaffiinut Institutip – Danmatkip naalagaaffittut (Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi suleqatigalugit) Inuit pisinnaatitaaffinut Institutiata – suliai annikillissassanngilai allanngortillugilluunniit.

Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissiviup pilersinneratigut siunnersuutigineqarpoq Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititalialioroqassasoq, maalaarfigneqarsinnaasumik. Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliap qularnaareqataaffigissavaa, inuit pisinnaatitaaffiisa innarlerneqannginnissaat.

Innuttaasut tamarmik Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliamut maalaaruteqarnissaminut periarfissaqartariaqarput, tamatumani maalaartoqarsinnaassalluni assigiinngisitsisoqarneranik pasitsaassaqarnermi, assersuutigalugu inuiannut kikkunntu ilaaneq, ammip qalipaataa, suaassuseq, oqaatsit, upperisaq, politikikkut isiginneriaaseq, nunamit suminngaanneerseq, inuiaassuseq, inooqatigiissutsikkulluunniit aallaavigisat imaluunniit innarluuteqarseq pissutigalugit.

Maalarfissat allat, soorlu Ombudsmandi, sallerpaatillugu inatsisiliornermut tunngasut pillugit isummertarput, kisiannili Naligiimmik Pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliap pingaarnertut inuit pisinnaatitaaffiinut tunngasut isummerfigisassallugit, aammali inuit pisinnaatitaaffiissa Kalaallit Nunaanni inatsisitigut piviusunngortikkartorneqarneri isiginiarsinnaallugit.

Inatsisartut inatsisaanni § 8, imm, 4 naapertorlugu Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi 1. juli 2017 nalunaarusiussapput, tassanilu Siunnersuisooqatigiit ingerlatsinerat siunertaallu nalilersorlugit, Siunnersuisooqatigiit sulinerisalu allatut ilusilerneqarsinnaanerat siunertaralugu.

Kisianni nalilerneqarpoq maannangaaq inuiaqatigiinni kalaallini inuit pisinnaatitaaffiinik sulinerup sinaakkutaasalu annertusinissaat pisariaqartinneqartoq, tassami assersuutigalugu Inuit Pisinnaatitaaffii pillugit Sullissivikkut namminerisamik allattoqarfeqarseq aqutugalugu, inuit pisinnaatitaaffiinik piviusunngortitsiniarnerup malinnaavigineqarnissaa annertunerusumik periarfissinneqassammat, innuttaasunut paasissutissiinerit ingerlaarneri annertunerusut qularnaarneqarsinnaapput assigiinngisitsisoqarneranillu pasitsaassinermi innuttaasut maalaarfissamik periarfissinneqarlutik.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuutip piviusunngortinnissaanut Inuit Pisinnaatitaaffiinut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivi pillugit Inatsisartup inatsisaata

allanngortinnissaa pisariaqarpoq, immaqalu aamma Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliaq pillugu nutaamik inatsisiliortoqartariaqarluni.

Inuit Ataqtigiit siunnersuutip ilaliisumik pilersitsiffiulluarmillu oqallisigineqarnissaa neriuutigaat.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu pisortanut kingunerisassat:

Allattoqarfimmik pilersitsinerup minnerpaamik nassatarissavaa inatsisilerituumik aamma niunermik/allaffimmiutut ilinniagalimmik sulisoqarnissaq, Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliamissaaq sullissisartussanik. Saniatigut ilimagineqarpoq Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliami ataatsimiinnernut aningaasartuuteqartoqartassasoq, ullormusiat, nerisaqarneq, ininut aningaasartuutit il. il. ilanngullugit. Ullumikkut Inuit Pisinnaatitaaffiunut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivinut 2015-imi Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi 925.000 kr immikkoortinneqarnikuupput.

Aningaasani Inuit Pisinnaatitaaffiunut Kalaallit Nunaata Siunnersuisooqatigiivinut immikkoortitani, ataatsimiinnerit ikiorteqarnissarlu aningaasaliiffigineqarput. Nalilerneqarpoq siunnersuutip aningaasaliussat 400.000 kr-missaannik ilasariaqarnerat nassatarissagaa, inatsisilerituumik atorfinitsitsinissamut kiisalu 75.000 kr-nik Naligiimmik pineqarnissaq pillugu Ataatsimiititaliap ataatsimiinnerinut atugassanik. Ataatsimut isigalugit naatsorsuutigineqarpoq, aningaasaliissutit ukiumut 1,4 mio. kr-nik qaffattariaqartut.

Siunnersuutip piviusunngortinnissaanut inatsisissatut siunnersuut ataaseq amerlanerilluunniit suliarineqartariaqassapput. Tamatumunnga allaffissornikkut atugassat, nutserineq, tusarniaaneq inatsisillu misissoqqissaarneri ilanngullugit, ilimagineqarpoq inuup ataatsip ukiup affaani suliassai qaangissanngikkai.

Namminersorlutik inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut kingunerisassat:

Soqanngilaq

Innuttaasunut Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat:

Aningaasaqarnikkut kinguneqassanngilaq. Allaffissornermut tunngatillugu innuttaasut sulianik naliliisitsinissaminnut periarfissaat pitsaanerulissapput, tamallu oqartussaaqataanerisa pingaarnerusutigut aqqissugaanera pitsanngoriassalluni, Sullissiviup pineqartup pilersinneqarneratigut.